

Gospodarske skušnje.

(Gosence na drevji pokončati) je neki kmet na spodnjem Frankonskem pod vsako drevo postavil ponvo z žerjavico in žvepla na-njo vsul, da je dobro pokadil vsako drevo. Vse gosence je nek končal in lani 500 Brent jabelk pridelal, ki jih je prodal za 1000 gold., v tem, ko so drevje njegovih sosedov gosence čisto pokončale. — Tako beremo v sicer poštem časniku „Frau. Bl.“. Ali pa to kadilo gosencam res tako za kožo gré, kakor je tukaj povedano, bi ne hotli glave zastaviti; skušnje je pa vredno, ako je res tako zdatno, ker se ob kratkem opravi; le varovati se je, da se ogenj ne napravi in da žvepljenega dima človek v svoje pljuča ne dobi.

(Ploše, kamnje ali cegle pokladati v jamo, kamor se sadi sadno drevó) je zato dobro, zlasti pri hruškah, da serčna korenina ne more navzdol v tla rasti, ampak da se korenine razširijo bolj po širokem. Posebno je to vselej storiti, ako je spodnja zemlja globoko doli zlo rahlja. Kadar so korenine do kamnitih tal prišle, se morajo zakriviti, in prisiljene so tedaj na vse strani se razširjati; to pa stori, da se muzgine cevčice ne morejo zlo raztegniti; muzga mora tedaj počasi teči, in to spet stori, da drevo ne more novih cvetnih popkov nastavljeti in tedaj stareji krepkejšje poganjajo. Posebno v črni, mastni zemlji je tak tlak pod drevesom vse hvale vreden; malokdaj se bo kesal, kdor bo tako storil.

Tiči.

Po Scheitlin-u.

Srečni tički prebivajo in veseli prepevajo v zraku. Dovolj imajo prostora; da bi pač tudi vselej hrane imeli! Stvarnik dobrotljivi pa skerbi tudi za-nje. Nad glavo mi radujejo se in tudi moje serce si čudno k njim gori želí. — Dajmo njih telesce in njih naturo natanjčnije preiskati.

Tiči in čveteronogate živali so po zunajni postavi človeku zlo podobni. Glavo, vrat, persi, trebuh, noge s persti, kar vse lahko razločimo, imajo tudi te stvari. Človek ima roke, vol pa ima namesto teh sprednje noge in tič ima perutnice. Pa tudi na koncu oskubljenih perutnic lahko vidimo dolge, sorašene, tanke košice, ki so perstom podobne. Oskuben tič ima zavolj hoje pokonci večjo enakost s človekom kakor čveteronogate živali, ktere po vseh štirih hodijo. Ker je že Platon človeka enačil tiču, je enkrat greški Pavliha Diogen prinesel v Platonovo šolo oskubenega petelina, in ga med učence vergel z zabavljico: „To je Platonov človek!“ Samo tičem je dano tako srečnim biti, da imajo perje. Sicer imajo tudi pljuča, serce, želodec, jetra, itd. se vé da niso tudi brez možganov. Tudi imajo rudečo kri, ki se po celem životu vedno pretaka. Spé vsako noč, pa ne celo zimo, kakor, postavimo, gad in jež; kakor človek vstanejo vsako jutro in vsak večer spet zaspé. — Tiči živé v zraku, tedaj bi jim lahko rekli: zračnice. Kakoršni pridejo na svet, taki ostanejo do smerti in se ne spremené nič, samo da rastejo. Tudi ne slečejo nikoli kožuha, da bi novega oblekli, kakor gosence delajo, ampak oni ostanejo vedno v tistem, ki so ga na svet sabo prinesli. Kadar se sku-bejo, si le stari kožuh popravljajo. Včasih ima ona drugačno kikljo, kakor on skuknjo in tudi sinček drugačno srajco. Torej pri njih bolj kakor pri nas velja pregovor: „Po suknji se meri mož“. Mnogo izmed njih ima lepo pisane oblačila, kakor metulji. V južnih krajih bivajoči so naj lepše pisani. Gorkota in svitloba tudi obleko polepšate; saj je tudi tisti človek veliko živejše barve, kteri je večidel na solncu v prosti naravi, kakor tisti, ki vedno med zidovjem čepí.

Nekteri tiči tudi znajo prav lepo peti, za kar imajo mnoge posebne priprave v gerlu. Njih petje je res kaj prijetno, kadar svoje mnogoverstne pesmi drobijo in jih glasno

pa vendar dolgo časa brez prenehanja godejo. Človeški naravi nasproti večidel le možki pojejo. Nekteri znajo tudi kaj malega govoriti, pa vsak po svoje. Golob, vrana, raca, vsak jo drugače zavija. Nekterih glas je skorej le mehko lajanje. Nekteri pa le gerdo krulijo, akoravno imajo lepo pisane suknje, drugi v rujave hale zaviti pa neizrečeno prijetno prepevajo. Petje jim je duh, veselje in žalost. Skorej vsi imajo nekaj umetniškega duha; vsi zidajo gnjezda, nekteri jih umejo prav umetno napraviti. Nekteri dobro zidajo in lepo pojejo; nekteri pa kar nič ne znajo, drugi spet le to ali pa le uno. V stanovanji se kaže gospodarjev duh in okus, v petji njegovi občutki. Nekteri, ki prebivajo v slabih kočah in ki ne vedó si s petjem časa kratiti, si le v obleki dopadajo. Narava čudno igra in ljubi spremembe! Saj je tudi metuljem namesto umetniškega duha gosenc le lepo obleko dala!

On in ona se velikokrat dobro razumita, imata svojo kuhinjo in naučita otroke marsikaj. Kteri izmed njih imajo dobre glave, da jih tudi človek zamore kaj naučiti. Nekteri se lahko učé, drugi težko, drugi tudi novih pesem in besedi, nekteri pa celo nič. Do določene stopnje, ktero prestopitine morejo, vse po človeški navadi delajo; se vé da več niso v stanu. Tu jih človek prekosi in bolj visoko zletí — brez perutnic. Stari ljudje so prerokovali le po tičih in čveteronožcih.

V obojih so si mislili zlo obdarovane živali in prašali: so li tiči ali čveteronožci popolniši? Čveteronožci so popolniši, pa tiči letajo.

Nekteri tiči zmiraj v enem kraji stanujejo, nekteri skorej povsod; ti po močvirjih, uni po vodah, nekteri se tudi preseljujejo kakor kočniki. Povodne živali so veliko bolj zabite od tistih, ktere na suhem živijo. Pri tičih bi znala enaka biti, pa saj tiči nikoli v vodi ampak le na vodi stanujejo. Njih velikost od kolibrička do postojne je mnogoverstna, kakor njih živež. Skorej vsi se navadijo v sužnosti na vse človeške jedila. Vkrotijo se vsi lahko; pa ne vsi kaj navadijo. Rastejo hitro in vendar doživé visoko starost kakor južni papiga in severni krokar. Noge in kljun ima vsak po svoje vstrojene. Na njih obrazih se vidi veselje, žalost, jeza, lenoba in še več drugega.

Pri nižjih živalih ne nahajamo nikjer take mnogoverstnosti. — Tušek.

Starozgodovinski pomenki.

Skiti nikdar niso bili Slovani.

Spisal Davorin Terstenjak.

(Konec.)

V drugi polovici sedmega stoletja pred Kristom, toraj malo pred Ezehielom, so razvili Skiti veliko moč in sovražtvo. Ko so namreč Kimerce iz evropskih stanovališč izgnali, so planili v Azijo, premagali Mede in zadobili gospodarstvo čez vso Azijo; celó skoz Palestino so prišli do Egipta; vendar so se na prošnje Egipčanov bogato obdarjeni nazaj povernili, in po 28letnem vladanji od Medov zavoljo ropanja in stiskanja iz Azije pregnani bili ¹⁾.

Od Tanaisa do Visle, toraj v historijski dobi, nahajamo Skito-Sarmate, dalje od ustja Tirasa in Hipanisa do virov Borystena. Tukaj toraj ne moremo sedežev Slovanov iskati. Tudi ni od ustja Istra do Karpatov, ker tam so stanovali Daki in Geti. Od virov Borystena gori dalje proti severju so pa bile nastanovljene finske plemena, toraj bi Slovanom le okrožje od virov Visle in kar je zemlje od virov Borystena v ravni meri do baltiškega morja ostalo, ker na levem pobrežji Visle so že stanovali germanski rodovi. Ta prostor je za tako sila velik narod premajhen; mogli so tedaj še tudi drugo okrožje posedovati, in to le spet zamore biti zemlja

¹⁾ Herad 1, 103, 4, 1. Just. 2, 5.